

Rapport miljödiplomering Sollentuna församling fas 2

Besöksdag av miljödiplomerare: onsdag 11 december 2019

Representanter från Sollentuna församling

Iréne Bond (ledningsadministratör/miljöstyrgrupp)
Christina Callmer (förtroendevald)
Rose-Marie Ederlöv (kyrkogårdschef)
Erik Graver (kommunikatör)
Fredrik Hamrén (präst, med i miljöstyrgrupp)
Wilhelm Landréus (kyrkogårdschef)
Kristofer Runow (kyrkorådets ordförande)
Jan Strömberg (miljösamordnare)
Lasse Svensson (kyrkoherde)
Roger Uddmäre (fastighetsförvaltare)

Miljödiplomerare

Pernilla Blind
Kim Qvarnström
Eva Dellemyr (auskulerande diplomerare)
Frida Falk (auskulerande diplomerare)

Stiftsrepresentant

Kristina Segerström (stiftsingenjör/ handläggare hållbar utveckling, Stockholms stift)

Besöket

Dagen inleddes med morgonbön i Stillhetens kapell innan församlingen bjöd oss på fika i S:t Larsgården, där vi sedan hade diplomeringssamtalet. Före lunch så fick vi även lyssna till när Maria Westblom, präst i församlingen, berättade om hennes väg tillbaka till arbetet efter att ha diagnostiserats med utmattningssyndrom, via arbete på kyrkogården. Vi fick även en kort promenad på Sollentuna kyrkas kyrkogård där vi fick se träden som Maria hade hjälpt till att få ordning på igen. Församlingen bjöd oss sedan på lunch på Café Blå i Turebergskyrkan, innan vi gick igenom de sista punkterna i standarden. Vi fick även lyssna till när Erik Ringheim, präst, berättade om hur tankarna har gått vid val av material när man byggde Turebergskyrkan, som invigdes 2010, och att det varit ett tydligt fokus på hållbarhet då. Aini Sivapragasam, volontär, berättade mer om det solidariska altarbordet och att man i Turebergskyrkan använder sig av egenodlade blommor från en kolonilott under sommarhalvåret och sedan under vinterhalvåret använder sig av färre snittblommor i sina utsmyckningar. Monika Rohdin, präst, berättade om att hennes väg tillbaka till arbetet efter att ha diagnostiserats med utmattningssyndrom har gått via mediyoga. Monika har även utbildat sig till mediyogainstruktör och vi fick förmånen att avsluta dagen med ett yogapass som hon ledde. Vi vill passa på att tacka för att vi fick varsin burk honung från Silverdals griftegård av församlingen.

Utbildning och utbildningsplan

Församlingen har gjort en tydlig uppställning över både vilka utbildningar som har erbjudits men även vilka tillfällen man har haft möten för att arbeta med hållbarhetsfrågorna, vilket är väldigt ambitiöst. I den sammanställningen kan vi även se att dessa frågor har varit återkommande med jämna mellanrum. Det finns en tydlig sammanställning när det gäller vilka av de förtroendevalda som har fått en grundläggande miljöutbildning under både fas 1 och 2. När det gäller de anställda så har församlingen tagit närvaro under vissa utbildningstillfällen och här ser vi gärna att ni gör en liknande uppställning av närvarolista (tabellformen) som för de förtroendevalda. På så sätt blir det väldigt tydligt vem som har fått vilken utbildning. Då det är många anställda i församlingen (upp mot 100 personer) så är det ett enkelt sätt att följa upp vem som har vilken utbildning, samt när de har gått den. Församlingen jobbar med sitt årshjul för att fånga in de som är nya och erbjuda de en utbildning. Det är positivt att församlingen följer upp det på en årlig basis. Sollentuna församling har även gjort en utbildningsplan där de har identifierat vilka befattningar som behöver vilken utbildning. Standardens krav på hur många som ska närvara vid utbildningarna har församlingen uppnått.

Nulägesbeskrivning

Sollentuna församling har gjort en nulägesbeskrivning i februari 2018 (och oktober 2019 för mission och kommunikation). Framöver så vill vi uppmana församlingen att göra sin nulägesbeskrivning så snart som möjligt efter att det har varit en extern uppföljning/revision. Detta med tanke på att det är utifrån nulägesbeskrivningen bland annat som man ska ta fram relevanta delmål i nästa fas/omgång. De delmål som inte kommer att uppdateras till en högre ambitionsnivå men som församlingen ändå vill fortsätta att arbeta med kan framöver med fördel skrivas in i den nya nulägesbeskrivningen över vad ni redan gör.

Förteckning av lagar

När samtalet kom in på lagstiftning som berör församlingens arbete, bekräftades att man följer och uppfyller gällande lagkrav. Detta hade även bekräftats vid tidigare möte med stiftet. Vidare förklarade man att delar av den lagstiftning som församlingen kommer i kontakt med som är relaterad till miljöarbetet, behandlas och följs upp enligt särskilda regelverk, exempelvis krematorieverksamheten, vilket gör att kravuppfyllnaden efterlevs. Dock behövs det en komplettering gällande bekräftelse på den dokumentation, eller liknande, som berör den lagstiftning som församlingen kommer i kontakt med (komplettering 1.2 i standarden).

Miljöaspektsregister

Sollentuna församling har upprättat ett miljöaspektsregister enligt standardens krav för fas 2. I tabellen har församlingen dock enbart med de negativa miljöaspekterna medan de listat de positiva miljöaspekterna som indirekt miljöpåverkan i den löpande texten innan tabellen. Till nästa externa uppföljning vill vi uppmana församlingen att lägga in även de positiva miljöaspekterna i tabellen och följa upp dessa.

Under diplomeringsamtalet nämndes det att församlingen inte gör några flygresor och att det därför inte finns med, men det kan vara en poäng att ha med dem och skriva in noll som

värde här. En tanke med miljöaspektsregistret är att det ska vara lättare att se vad ni påverkar mest, både positivt och negativt, och sedan utifrån det kunna ta fram relevanta delmål som gör skillnad.

Vision och policy

Församlingen har utarbetat en vision och en miljöpolicy som på ett förtjänstfullt sätt beskriver hur församlingen inkluderar miljö- och hållbarhetsarbetet i den dagliga verksamheten. Miljöpolicyen är fastställd av kyrkorådet och daterad enligt kraven i diplomeringsstandarderna, dock framgick det inte tydlig om visionen också var fastställd av kyrkorådet. Vi diplomerare, ser gärna ett förtydligande i den frågan, (komplettering 2.1, 2.2 i standarderna). Vidare skriver församlingen att policyen kommer att uppdateras i samband med uppdatering av församlingsinstruktionen (FIN) och vi diskuterade då att församlingen skulle kunna uppdatera denna på ett sätt att den återspeglar deras önskan att ligga i framkant i miljöarbetet och överträffa rådande lagkrav. Övriga policies, såsom upphandlings- och inköp, rese och placeringspolicy kan fungera som verktyg och stöd i den dagliga verksamheten.

Mål och åtgärdsprogram

Övergripande mål, delmål och åtgärdsprogram samt måluppfyllnad

Sollentuna församling har gjort en tydlig uppställning över sina delmål i tabellformat. De har grönmarkerat de delmål som är färdiga och orangemarkerat delmålen som de vill fortsätta att arbeta med framöver inom varje verksamhetsområde. Det här gjorde det väldigt tydligt för oss diplomerare att se vilka delmål som församlingen gick upp med till denna diplomering. Ett medskick vi diplomerare vill göra är att tänka på att sätta upp SMARTa delmål (specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsbestämda) till nästa externa uppföljning. På så sätt blir det väldigt tydligt när ni har uppnått ett mål och kan bocka av det, vilket underlättar vid uppföljningen. Det var även roligt att få se fotografier i dokumentationen som tydliggjorde arbetet med delmålen. Församlingen har även gjort en sammanställning över deras byggnader med bilder och vilka miljöpåverkande installationer som finns i respektive byggnad.

Församlingen har övergripande mål inom varje verksamhetsområde som är fastställda av kyrkorådet (komplettering 3.1 i standarderna). Fastställandet av delmålen med tillhörande åtgärdsprogram är fastställda av kyrkoherden (som har fått godkänt att göra det på delegation av kyrkorådet) (komplettering 3.4 i standarderna). Ett medskick till nästa omgång är att i dokumentationen skriva in att de övergripande målen, delmålen samt åtgärdsprogrammen är fastställda av NN och datum under varje verksamhetsområde.

Ytterligare ett medskick till nästa omgång är att vänta med att bocka av delmål som färdiga innan nulägesbeskrivningen är gjord, för att på så vis undvika att inte kunna tillgodoräkna er dessa delmål till den externa uppföljningen.

Sollentuna församling har fler än ett delmål uppfyllt inom samtliga verksamhetsområden och det är därmed tydligt att de tänker hållbart i många olika delar av sin verksamhet och jobbar för ständig förbättring i vardagen.

Organisation och verksamhetsstyrning

Församlingen har gjort en ansvars- och arbetsfördelning (enligt 4.2 i standarden) som täcker in punkterna 4.2 a-d och under diplomeringsamtalet framkom det att det är kyrkoherden som ansvarar för den interna uppföljningen (punkt 4.2 e). Det finns en miljöstyrgrupp och en miljösamordnare. Framöver så tänker församlingen att rollen som miljösamordnare ska ligga på en anställd medarbetare. Under diplomeringsamtalet nämnde de att det skulle underlätta att samla in information om den dagliga kontakten med övriga medarbetare och insynen i verksamheten redan finns på ett naturligt sätt i vardagen. Församlingens rutiner för hållbarhetsarbetet återfinns i deras årshjul.

Sollentuna församling har tagit fram 2 dokument med nödlägesberedskap. På vissa punkter i dokumenten står det *kan inte observeras innan det inträffar*. Under diplomeringsamtalet framkom det att det redan finns rutiner på plats för att hantera dessa situationer. I fortsättningen ser vi därför gärna att ni i dessa fall här hänvisar till andra redan befintliga rutiner som finns för hur man ska agera om situationen uppstår.

Uppföljning

Under diplomeringsamtalet nämnde församlingen att om det är så att ett mål inte går att nå på grund av yttre omständigheter så kommer de att tänka om kring målet. Man nämnde även flera gånger att de gärna delar erfarenheter med och vill inspirera varandra samt att de upplever att det är mer i fas i alla distrikt den här omgången, vilket är mycket positivt. Församlingen har i sin dokumentation följt upp vilka delmål de är klara med och vilka de tänker sig att de ska arbeta vidare med framöver. Miljösamordnaren informerade kyrkofullmäktige om den interna revisionen i mars 2019 och de la även upp dokumentet på intranätet efter detta. Vi diplomerare fick dokumentationen i tid inför diplomeringsamtalet och församlingen har minst ett uppnått delmål inom varje verksamhetsområde.

Information

De anställda medarbetarna får kontinuerligt information om hållbarhetsarbetet och delmålen via intranätet och på stormöten. När det gäller kommunikationssatsningar utåt så gör församlingen det regelbundet via sin egen tidning Kyrkporten och via sociala medier, samt att de har uppmärksammats i den lokala pressen där de fick veckans ros för sitt miljöarbete. Församlingen berättade även stolt om sina filmer om insektshotellen, hästslåtter och om övergången från fossila bränslen till HVO under diplomeringsamtalet, samt att de märker av en större respons från församlingsbor i form av antalet visningar och kommentarerna de får på sociala medier. Genom att använda sig av olika media för att kommunicera så har man chansen att nå ut med informationen till fler vilket är positivt.

Avslutning

Sammanfattningsvis kan man säga att Sollentuna församling visat stort engagemang i det ambitiösa miljö- och hållbarhetsarbetet. Särskilt positivt är det fördjupade arbetet med att integrera miljö- och hållbarhetstänkandet i verksamhetens alla delar och på daglig basis. Det gedigna arbetet bidrar nu till att bilda en stabil grund att bygga vidare på i det fortsatta miljöarbetet. Arbeta vidare med mål och delmål, sätt gärna "hårda" mätbara och utvecklande

mål som är relativt enkla att följa upp. Ta gärna hjälp av kyrkans nationella dokumentation i arbetet för att få stöd och inspiration.

Efter kompletteringarna gjorts så anser vi att:

De kompletteringar som har påtalats, gällande punkterna 1.2 förteckning av lagar, 2.1-2.2 vision och policy, 3.1, 3.4 övergripande mål och beslut om delmål och åtgärdsprogram, nu har åtgärdats vilket gör att bedömningen är att Sollentuna församling uppfyller kraven för godkännande enligt diplomeringsstandarden Fas 2.

Motivering att läsa upp vid diplomutdelningen:

Sollentuna församling visar genom sitt omfattande miljö- och hållbarhetsarbete att man värnar om Guds skapelse i hela sin verksamhet. Ni finner stöd för ert arbete och strävan i Guds ord och uppmuntran att fortsätta på den vägen: "...jag är övertygad om att han som har börjat ett gott verk hos er också skall fullborda det till Kristi Jesu dag" (Fil 1:6).

Människan är skapad till Guds avbild för att förvalta den (1 Mos 1-2). Gud behöver oss människor för att vårda vår jord till framtida generationer, samt att sprida hopp "Men välsignad är den man som förtröstar på Herren, den som har Herren till sin förtröstan. Han är som ett träd planterat vid vatten och som sträcker ut sina rötter till bäcken. Det fruktar inte om hetta kommer, dess löv är alltid gröna. Det blir inte förskräckt om ett torrt år kommer, och det upphör aldrig att bära frukt." (Jer 17:7-8)

Vi diplomerare vill gratulera församlingen till det fina miljö- och hållbarhetsarbetet och önska er lycka till och Guds rika välsignelse inför framtiden.

Kim Qvarnström
Miljödiplomerare

Pernilla Blind
Miljödiplomerare